

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

RAPORT EWALUACYJNY

LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA

DZIAŁANIA „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”

ZA OKRES 2016-2022

Sporządziło:
Biuro LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”

Łuków, 2023 r.

Spis treści:	strona
Wstęp	3
I. Zakres i metodologia badania	4
Kryteria ewaluacji	4
Wykorzystana dokumentacja związana z realizacją LSR	5
Zastosowane metody zbierania danych	5
Efekty ewaluacji	5
Docelowi odbiorcy ewaluacji	5
II. Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju	6
Stopień realizacji celów LSR (wykonanie wskaźników)	6
Przeprowadzone naboru wniosków	10
Doradztwo i spotkania/szkolenia przeprowadzone przez LGD	10
Budżet LSR	12
Realizacja Planu szkoleń	12
Realizacja Planu komunikacji	13
Działania z aktywizacji/animacji i promocji	13
Ankiety ewaluacyjne on-going odnośnie funkcjonowania LGD „RAZEM”	15
Poziom partycypacji społecznej	21
III. Wnioski i rekomendacje	26

Wstęp

Ewaluacja – to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania (eksperymentu) bądź obiektu (programu komputerowego, programu nauczania, rozwiązania technicznego) z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia. Jednym z głównych celów ewaluacji jest ocena rzeczywistych lub spodziewanych efektów realizacji danej interwencji publicznej.

Ewaluacja dzieli się na 3 rodzaje:

- ewaluacja ex-ante (przed rozpoczęciem realizacji interwencji) – celem takiego badania jest poprawa jakości planowanej do uruchomienia interwencji,
- ewaluacja on-going (w trakcie wdrażania interwencji) - celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych,
- ewaluacja ex-post (po zakończeniu realizacji interwencji) – celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

I. Zakres i metodologia badania

Raport ewaluacyjny ma na celu okresową ocenę wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju i realizacji działań Lokalnej Grupy Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI” w ramach PROW 2014-2020.

Obejmuje okres 2016-2022. Został sporządzony na podstawie danych zbieranych przez Biuro LGD (ewidencja, ankiety).

Badaniu poddano:

- a) rzeczową i finansową realizację LSR – element pozwalający na ocenę trafności, efektywności, skuteczności, użyteczności i trwałości zapisów w Lokalnej Strategii Rozwoju; ocena obejmuje następujące elementy podlegające ewaluacji:
  - Wskaźniki i cele realizacji LSR,
  - Kryteria i procedury wyboru operacji,
  - Poziom wykorzystania budżetu,
  - Harmonogram naboru wniosków,
  - Plan komunikacji;
- b) bieżącą pracą Biura LGD i aktywizację oraz spostrzeżenia mieszkańców w zakresie rozwoju obszaru LGD – element pozwalający na ocenę trafności, efektywności, skuteczności, użyteczności i trwałości pracy wykonywanej przez pracowników biura LGD i ich wpływ na aktywizację obszaru i odczuć mieszkańców; ocena obejmuje następujące elementy podlegające ewaluacji:
  - udzielone doradztwo przez pracowników Biura LGD,
  - animacja lokalna i współpraca społeczna prowadzona przez pracowników Biura LGD, rozpoznawalność LGD i zmiany na obszarze,
  - poziom partycypacji społecznej,
  - zbadanie potrzeby aktualizacji strategii.

Badanie obejmuje następujące zakresy:

- czasowy – raport dotyczy realizacji LSR i funkcjonowania LGD od 15.07.2016 r. do 31.12.2022 r.,
- przestrzenny – zakres ten obejmuje obszar wszystkich gmin członkowskich LGD: Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin, Stoczek Łukowski – gmina, Stoczek Łukowski – miasto, Trzebieszów, Wojcieszków, Wola Myśłowska,
- przedmiotowy – cały zakres wsparcia LSR.

Kryteria ewaluacji:

Trafność – oznacza stopień w jakim cele LSR odpowiadają zidentyfikowanym problemom i potrzebom lokalnej społeczności

Efektywność – ocena poziomu „ekonomiczności” projektu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników i rezultatów

Skuteczność – ocena stopnia, na ile cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Użyteczność – stopień zaspokojenia potrzeb beneficjentów w wyniku osiągnięcia rezultatów podejmowanych operacji

Trwałość – ocena faktu, czy pozytywne efekty projektu na poziomie celu mogą trwać do zakończenia finansowania zewnętrznego oraz czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tego projektu w dłuższym okresie na procesy rozwoju obszaru LGD

Wykorzystana dokumentacja związana z realizacją LSR:

- tekst Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI” na lata 2016-2023,
- Sprawozdania z realizacji LSR za 2016 r., 2017 r., 2018 r., 2019, 2020, 2021 i 2022,
- informacje zamieszczone na stronie internetowej LGD (www.lgdrazem.pl),
- informacje o działaniach LGD w mediach lokalnych,
- dokumentacja/opracowania wynikające ze zrealizowanych działań LGD (wydruki ze stron internetowych, artykuły prasowe, wnioski aplikacyjne, listy obecności na spotkaniach, szkoleniach, warsztatach, itp.

Zastosowane metody zbierania danych:

- dane z monitoringu,
- analiza dostępnych danych,
- analiza dostępnych dokumentów,
- analiza realizacji budżetu,
- analiza realizacja wskaźników zapisanych w LSR,
- ankietyzacja.

Efekty ewaluacji:

- dostarczą wiedzy na temat stanu realizacji działań prowadzonych przez LGD w latach 2016-2022,
- posłużą do planowania działań LGD na kolejne lata realizacji LSR.

Docelowi odbiorcy ewaluacji:

- Lokalna Grupa Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”,
- Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie (instytucja nadzorująca wdrażanie PROW 2014-2020 – program LEADER),
- Mieszkańcy obszaru działania LGD.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

II. Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju

Stopień realizacji celów LSR (wykonanie wskaźników)

Umowa ramowa z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego została podpisana w dniu 20 maja 2016 r. – od tego czasu rozpoczęła się realizacja LSR.

Cele zapisane w LSR realizowane będą poprzez następujące typy operacji:

- 1) Operacje realizowane indywidualnie – beneficjenci (inni niż LGD) składają wnioski, które następnie są weryfikowane przez Radę LGD i przekazywane do ostatecznej weryfikacji przez Samorząd Województwa; pomoc będzie przyznawana w zakresie:
  - a) Rozwój istniejących mikro i małych firm z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego,
  - b) Podejmowanie działalności gospodarczej przyczyniającej się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej,
  - c) Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny,
  - d) Rozwój przedsiębiorczości w zakresie turystyki, rekreacji, kultury i przetwórstwa,
  - e) Promocja obszaru LGD z wykorzystywaniem potencjału turystycznego i kulturowego,
  - f) Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji.
- 2) Projekty grantowe – pomoc udzielana będzie podmiotom, tzw. grantobiorcom w zakresie:
  - a) Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny,
  - b) Kultywowanie lokalnych tradycji i historii,
  - c) Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji.
- 3) Operacje własne LGD lub we współpracy przez LGD (aktywizacja).

W okresie poddanym badaniu ewaluacyjnemu realizowane były przedsięwzięcia przewidziane w ramach wszystkich celów ogólnych: I. Konkurencyjna gospodarka i stworzone miejsca pracy poza rolnictwem, II. Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem kulturowym i społecznym i III. Zintegrowana Ziemia łukowska atrakcyjna turystycznie.

Wartość zrealizowanych operacji w poszczególnych przedsięwzięciach

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Plan 2016-2024 [EURO]	Zrealizowane /wyłacone 2016-2022 [EURO]	% wykonania
1.1.1 Rozwój istniejących mikro i małych firm z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego	243 921,90	177 737,34	72,87
1.1.2 Podejmowanie działalności gospodarczej przyczyniającej się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej	683 660,10	331 568,52	48,50
2.1.1 Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny	707 134,47	393 123,68	55,59
2.1.1 Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny (GRANT)	82 495,66	51 643,69	62,60
2.2.1 Kulturowanie lokalnych tradycji i historii (GRANT)	60 173,25	60 150,11	99,96
3.1.1 Rozwój przedsiębiorczości w zakresie turystyki, rekreacji, kultury i przetwórstwa	388 198,09	331 795,79	85,47
3.1.2 Promocja obszaru LGD z wykorzystywaniem potencjału turystycznego i kulturowego - inicjatywy promocyjne (bez projektów współpracy)	48 307,29	23 307,29	48,25
3.1.3 Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji	747 618,17	336 873,90	45,06
3.1.3 Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji (GRANT)	64 991,07	64 991,07	100,00

Wartości już zrealizowanych operacji są wysokie, szczególnie Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji (GRANT) (100%), Kulturowanie lokalnych tradycji i historii (GRANT) (99,96%), Rozwój przedsiębiorczości w zakresie turystyki, rekreacji, kultury i przetwórstwa (85,47%) i Rozwój istniejących mikro i małych firm z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego (72,87%). Realizacja operacji jeszcze niezakończonych wydaje się być niezagrażona.

Zrealizowane wskaźniki w poszczególnych przedsięwzięciach

1.0	CEL OGÓLNY 1	Konkurencyjna gospodarka i stworzone miejsca pracy poza rolnictwem			
nr	Nazwa przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Plan 2016-2024	Wartość wskaźnika 2016-2022 (podpisane i zrealizowane umowy)	% wykonania
1.1.1	Rozwój istniejących mikro i małych firm z poszanowaniem	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	4	4	100,00

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

	walorów środowiska naturalnego	Liczba operacji w ramach których wykorzystano rozwiązania przyjazne środowisku	4	4	100,00
		Liczba operacji które założyły podniesienie kompetencji beneficjentów/pracowników	2	4	200,00
1.1.2	Podejmowanie działalności gospodarczej przyczyniającej się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	36	35	97,22
		Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa przez osoby z grup defaworyzowanych	32	34	106,25

2.0	CEL OGÓLNY 2	Świadome i aktywne społeczeństwo dysponujące odpowiednim zapleczem kulturowym i społecznym			
nr	Nazwa przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Plan 2016-2024	Wartość wskaźnika 2016-2022 (podpisane i zrealizowane umowy)	% wykonania
2.1.1	Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny	Liczba wspartych miejsc spotkań i integracji mieszkańców	14	12	85,71
		Liczba podmiotów wspartych w ramach wzmocnienia kapitału społecznego	18	12	66,67
2.2.1	Kultywowanie lokalnych tradycji i historii	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego (Grant)	5	5	100,00
		Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego ukierunkowanych na innowacje (Grant)	6	6	100,00
2.3.1	Działania informacyjne, szkoleniowe i aktywizujące prowadzone przez Biuro LGD	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	108	146	135,19
		Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	374	410	109,63
		Liczba publikacji i innych metod	19	16	84,21

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

		związanych z realizacją planu komunikacji			
		Liczba spotkań/wydarzeń zaadresowanych do mieszkańców	23	35	152,17
		Liczba szkoleń	18	20	111,11
		Liczba konferencji/targów/prezentacji (odbywających się poza terenem LGD) z udziałem przedstawicieli LGD	1	0	0,00

3.0	CEL OGÓLNY 3	Zintegrowana Ziemia Łukowska atrakcyjna turystycznie			
nr	Nazwa przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Plan 2016-2024	Wartość wskaźnika 2016-2022 (podpisane i zrealizowane umowy)	% wykonania
3.1.1	Rozwój przedsiębiorczości w zakresie turystyki, rekreacji, kultury i przetwórstwa	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejących przedsiębiorstw	7	7	100,00
		Liczba operacji które założyły podniesienie kompetencji beneficjentów/pracowników	4	6	150,00
		Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	1	4	400,00
3.1.2	Promocja obszaru LGD z wykorzystywaniem potencjału turystycznego i kulturowego	Liczba wydarzeń/impresz	2	2	100,00
		Liczba centrów informacji turystycznej	1	0	0,00
		Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	5	4	80,00
3.1.3	Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	52	54	103,85
		Liczba usług związanych z zakupem nowego sprzętu z zakresu turystyki i rekreacji	3	3	100,00
		Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (Grant)	8	11	137,50
		Liczba usług związanych z zakupem nowego sprzętu z zakresu turystyki i rekreacji (Grant)	1	1	100,00

Przeprowadzone nabory wniosków

W 2022 r. przeprowadzono następujące nabory wniosków:

- 1/2022 – Podejmowanie działalności gospodarczej przyczyniającej się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej (18 – 31 stycznia)
- 2/2022 – Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji (26 kwietnia – 11 maja)
- 3/2022/G – Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny - grant (30 maja – 13 czerwca)
- 4/2022 – Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny (4 – 18 lipca).

Doradztwo i spotkania/szkolenia przeprowadzone przez LGD

Osoby zatrudnione w Biurze LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI” udzielają bezpłatnego doradztwa beneficjentom z obszaru działania LGD z zakresu pozyskiwania środków z budżetu LSR: bezpośrednio w biurze, telefonicznie, e-mailowo, podczas szkoleń i spotkań informacyjno-promocyjnych.

W III kwartale 2019 r. zmieniła się wersja kwestionariusza oceny doradztwa indywidualnego, w celu spójności danych, brane pod uwagę są tylko oceny doradztwa od III kwartału 2019 do końca 2022; ocena doradztwa przedstawia się następująco:

Analiza ankiet z oceny doradztwa prowadzonego przez Biuro LGD w okresie III kwartał 2019 - 2022/nowa wersja ankiety oceny doradztwa	Ocena	Ilość odpowiedzi
Jaka jest Pana/Pani ogólna ocena udzielonego doradztwa?	1	0
	2	0
	3	0
	4	3
	5	132
Na ile zakres udzielonego doradztwa był adekwatny do Pana/Pani potrzeb?	1	0
	2	0
	3	1
	4	4
	5	130
W jakim stopniu uważa Pani/Pan udzielone doradztwo za wartościowe i przydatne?	1	0
	2	0
	3	0
	4	3
	5	132
Na ile uzyskane informacje mają wpływ na Pani/Pana decyzję o realizacji planowanego przedsięwzięcia?	1	0
	2	1
	3	0
	4	5
	5	129
Jakie było Pani/Pana zdaniem przygotowanie merytoryczne (fachowość i kompetencje) Doradcy?	1	0
	2	0
	3	0
	4	2
	5	133
Jak ocenia Pani/Pan kontakt z Doradcą (kultura osobista, troska o odbiorcę)?	1	0
	2	0
	3	0
	4	1
	5	134
Jak ocenia Pani/Pan osobiste zaangażowanie Doradcy w pomoc przy zgłaszanych tematach/pytaniach?	1	0
	2	0
	3	0
	4	2
	5	133

Osoby, które skorzystały z doradztwa, wypełniając czy to starą wersję kwestionariusza oceny doradztwa, czy też nową wersję, bardzo wysoko oceniają przygotowanie merytoryczne oraz kulturę osobistą pracowników Biura LGD – łączna liczba ocen bardzo dobrych i dobrych stanowi 99,79% ogólnej liczby ocen udzielonego doradztwa.

Analiza ankiet badających zadowolenie ze spotkań (szkoleń) prowadzonych przez LGD "RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI" za 2016-2022	Ocena	Ilość odpowiedzi
1. Czy spotkanie poszerzyło Pan/Pani umiejętności, wiedzę	bardzo słabo	0
	słabo	0
	raczej dobrze	29
	dobrze	104
	bardzo dobrze	152
2. Czy prowadzący był dobrze przygotowany merytorycznie do prowadzenia spotkania?	bardzo słabo	0
	słabo	1
	raczej dobrze	9
	dobrze	63
	bardzo dobrze	211
3. Czy treść była przekazywana w zrozumiały i przystępny sposób?	bardzo słabo	0
	słabo	2
	raczej dobrze	13
	dobrze	90
	bardzo dobrze	180
4. Jak ocenia Pan/Pani materiały szkoleniowe?	bardzo słabo	0
	słabo	1
	raczej dobrze	13
	dobrze	102
	bardzo dobrze	168
5. Jak ocenia Pan/Pani organizację szkolenia (sala wykładowa, sposób obsługi)?	bardzo słabo	0
	słabo	0
	raczej dobrze	9
	dobrze	78
	bardzo dobrze	198
6. Czy jest Pan/Pani zadowolony/a ze spotkania?	bardzo słabo	0
	słabo	2
	raczej dobrze	7
	dobrze	79
	bardzo dobrze	197

Analizując wyniki badania ankietowego można stwierdzić, że przeprowadzone szkolenia zostały ocenione bardzo wysoko (najwięcej jest ocen bardzo dobrych), zarówno pod względem przygotowania merytorycznego prowadzących, jak i pod względem przygotowania szkolenia (materiały szkoleniowe, sala wykładowa). 99,65% osób uczestniczących w szkoleniach było zadowolonych ze spotkania.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Budżet LSR

Lp.	ZAKRES WSPARCIA	KOSZT RZECZYWISTY PLN	KOSZT RZECZYWISTY EUR	% WYKONANIA	PLAN PROW 2014-2020 EUR
I.	Realizacja LSR	13 354 014,05	3 338 503,51	100,28	3 329 150,00
1.1.1	Rozwój istniejących mikro i małych firm z poszanowaniem walorów środowiska naturalnego	1 104 499,63	276 124,91	113,20	243 921,90
1.1.2	Podejmowanie działalności gospodarczej przyczyniającej się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej	2 799 300,00	699 825,00	102,36	683 660,10
2.1.1	Rozwój miejsc spotkań i integracji mieszkańców wzmacniających kapitał społeczny	3 046 209,00	761 552,25	96,44	789 630,13
2.2.1	Kultywowanie lokalnych tradycji i historii	261 112,00	65 278,00	108,48	60 173,25
3.1.1	Rozwój przedsiębiorczości w zakresie turystyki, rekreacji, kultury i przetwórstwa	1 711 065,42	427 766,36	110,19	388 198,09
3.1.3	Rozwój infrastruktury i usług w zakresie turystyki i rekreacji	3 446 314,46	861 578,62	106,03	812 609,24
II.	Współpraca i promocja obszaru LGD	985 513,54	246 378,39	70,20	350 957,29
1.	Projekty współpracy	884 621,67	221 155,42	73,07	302 650,00
2.	Promocja obszaru LGD	100 891,87	25 222,97	52,21	48 307,29
III.	Koszty bieżące	1 920 771,71	480 192,93	88,87	540 355,00
1.	Szkolenia dla pracowników LGD	9 618,09	2 404,52	160,28	4 987,50
2.	Szkolenia dla organów LGD	22 358,12	5 589,53		
3.	Koszty funkcjonowania biura LGD	1 888 795,50	472 198,88	88,20	535 367,50
IV.	Aktywizacja	56 907,88	14 226,97	56,91	25 000,00
1.	Publikacje związane z realizacją planu komunikacji	12 892,42	3 223,11	24,79	13 000,00
2.	Spotkania informacyjno – konsultacyjne z mieszkańcami	44 015,46	11 003,87	91,70	12 000,00
	RAZEM	16 317 207,18	4 079 301,80	96,09	4 245 462,29

Realizacja LSR jest bardzo wysoka. We wszystkich przedsięwzięciach (oprócz Współpracy i promocji obszaru LGD) wartość podpisanych umów/zrealizowanych projektów jest bliska lub wyższa niż 100 % (wartości liczone po kursie PLN/EUR = 4,00 zł).

Realizacja Planu szkoleń

Zakres tematyczny szkolenia	Planowany termin realizacji szkolenia							Realizacja szkoleń
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Szkolenie nt. zakresu LSR (uwzględniające elementy aktualizacji LSR) oraz zasad wdrażania Poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach PROW 2014-2020 i/lub zasad dokonywania oceny i wyboru operacji do dofinansowania w ramach wdrażania LSR (konkurs, granty, operacja własna LGD)	11 osobodni	11 osobodni	11 osobodni	1 osobodzień	-	18 osobodni	-	zrealizowane
Szkolenie nt. procedur naborów i kryteriów wyboru stosowanych przy wdrażaniu LSR wraz ze szkoleniem nt. przestrzegania udziału grup interesów w posiedzeniach Rady i konsekwencjami przekroczenia dopuszczalnych udziałów (warsztaty z symulacją posiedzenia Rady)	14 osobodni	-	-	-	-	-	-	zrealizowane
Zasady wdrażania Poddziałania 19.2, w tym wypełniania dokumentacji aplikacyjnej do wsparcia w ramach konkursu na wybór operacji z zakresu wdrażania LSR (konkurs, granty, operacja własna LGD)	7 osobodni	-	2 osobodni	3 osobodni	-	-	-	zrealizowane
Zasady prawidłowego monitorowania, rozliczania i ewaluacji LSR/realizacji planu komunikacji	-	1 osobodzień	-	-	-	1 osobodzień	-	zrealizowane
Turystyka na obszarach wiejskich	-	-	-	1 osobodzień	-	-	-	zrealizowane
Szkolenie połączone wizytą studyjną procedura i metodyka oceny operacji w ramach wdrażania LSR – dobre praktyki w zakresie wdrażania LSR na lata 2014-2020	-	-	28 osobodni	-	-	-	-	zrealizowane
SZKOLENIA:								
Innowacje społeczne – rola animacji i animatorów	-	3 osobodni	-	-	-	-	-	zrealizowane
Sztuka prezentacji i wystąpień publicznych	-	-	-	-	-	-	-	zrealizowane
Kreowanie pozytywnego wizerunku LGD	-	-	-	-	-	-	-	zrealizowane
Współpraca i komunikacja jako niezbędne elementy rozwoju społeczności lokalnych	-	-	-	28 osobodni	-	-	-	zrealizowane
Zasady wdrażania Poddziałania 19.2, w tym wypełniania dokumentacji aplikacyjnej do wsparcia w ramach konkursu na wybór operacji z zakresu wdrażania LSR (konkurs, granty, operacja własna LGD)	-	-	-	-	-	2 osobodni	-	zrealizowane
Zasady przetwarzania danych osobowych w świetle RODO i przepisów prawa krajowego w organizacjach pozarządowych	-	-	-	-	-	1 osobodzień	-	zrealizowane
Szkolenie dla Członków Rady i pracowników Biura LGD z zasad wdrażania Poddziałania 19.2, w tym w zakresie oceny projektów (dodatkowe)	-	-	-	-	-	-	11 osobodni	zrealizowane

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Plan szkoleń realizowany był zgodnie z harmonogramem.

Realizacja Planu komunikacji

Nazwa działania komunikacyjnego	Jednostki miary	Wartość osiągnięta od początku wdrażania LSR	% wykonania	Plan do 2024 r.
Spotkania informacyjno-promocyjne – nt. działalności LGD, głównych założeń LSR oraz możliwości pozyskiwania środków w ramach realizacji LSR, dobre praktyki	szt.	14	100,00	Liczba działań – 14
	osoba/spotkanie	19,71	98,55	Liczba uczestników – śr. 20/1 spotkanie, szkolenie, konferencja, wyjazd
Wsparcie merytoryczne i techniczne wnioskodawców w zakresie przygotowania i rozliczania wniosków	szt.	20	111,11	Liczba zorganizowanych szkoleń – 18
	osoba/szkolenie	20,75	115,28	Liczba uczestników – śr. 15/1 szkolenie (360 osób)
Ogłoszenie o naborze	osoba	444	118,72	Liczba osób, które skorzystały z doradztwa – 374
	szt.	176	200,00	Liczba ogłoszeń na stronach internetowych – 88
Prezentacja wyników przeprowadzonej ewaluacji	szt.	2604	100,15	Liczba ogłoszeń na tablicach informacyjnych – 2600
	szt.	3	75,00	Liczba opublikowanych raportów ewaluacyjnych – 4
Upowszechnienie informacji o realizowanych projektach w ramach LSR	szt.	1 542 044	11 014,60	Liczba wejść na stronę internetową i portal społecznościowy – 2000 rocznie (łącznie 14 000)
	szt.	3	75,00	Liczba artykułów/informacji prasowych – 4
Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD w zakresie jakości i efektywności pomocy świadczonej przez pracowników LGD podczas szkoleń, doradztwa oraz rozliczania projektów	osoba	731	117,90	Liczba osób objętych ankietą – 620 osób
Kampania informacyjna nt. efektów realizowanej LSR oraz badanie wpływu realizacji LSR na poprawę jakości życia mieszkańców na obszarze LGD	szt.	1	50,00	Liczba kampanii informacyjnych – 2
Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD	szt.	11	157,14	Liczba konkursów/warsztatów tematycznych-7

Plan komunikacji realizowany był zgodnie z założeniami – wartości niektórych wskaźników zostały znacznie przekroczone, np. liczba wejść na stronę internetową i portal społecznościowy – 11 014,60%, czy też liczba osób, które skorzystały z doradztwa – 118,72%. Na najniższym poziomie realizacji jest wskaźnik *Kampania informacyjna nt. efektów realizowanej LSR...* – 50,00%, ale po zorganizowaniu *Kampanii...* w najbliższej przyszłości wskaźnik ten osiągnie wartość 100%.

Działania z aktywizacji/animacji i promocji:

- Dożynki Gminy Łuków w Rolach 2016
- Dożynki gminno-parafialne „Festiwal Wsi” w Serokomli w 2016
- Dożynki Gminy Krzywda "Sienkiewiczowskie tradycje" w Krzywdzie w 2016
- Dożynki Powiatowo–Gminno-Parafialne w Zembrach w 2016
- Dożynki Gminy Łuków w Łazach 2017
- Dożynki Gminy Krzywda w Krzywdzie w 2017
- II Festiwal Jurajski w Klimkach w 2017
- Wydarzenie adresowane do mieszkańców: warsztaty artystyczne o tematyce wielkanocnej – zdobienie pisanek i konkurs pt. „Najpiękniejsza pisanka wielkanocna” – 2018
- Wydarzenie adresowane do mieszkańców - Lubelska Majówka – 2018
- Dożynki gminno-parafialne w Gminie Serokomla "Kolory Wsi" w Józefowie Dużym w 2018
- Dożynki gminno-parafialne Gminy Stoczek Łukowski w Starych Kobiątkach w 2018
- Dożynki Diecezjalno-Powiatowe 2018 w Woli Gułowskiej w 2018
- Jarmark geologiczny w Klimkach w 2018
- Warsztaty kulinarne w Klimkach, Stoczku Łukowskim w 2019

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

- Festyn Rodzinny Z Geologią w Gołaszynie w 2019
- Konferencja w Starych Kobiątkach pn. „PRZEZ WSPÓŁPRACĘ DO SUKCESU – JAK SKUTECZNIE BUDOWAĆ PARTNERSTWA LOKALNE” w 2019
- Święto Miodów w Ławkach w 2019
- Dożynki w Serokomli w 2019
- Konkurs na „Najciekawszą inicjatywę Ziemi Łukowskiej” w 2019
- Konkursu pn. „Na Szlaku Ziemi Łukowskiej – rozgrywki z użyciem gry planszowej” w 2019
- Promocja Dziedzictwa Historycznego i Kulturowego Ziemi Łukowskiej Lokalnej Grupy Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI” na konferencji w Starych Kobiątkach w 2019.
- Konkurs „Jak spędzacie wolny czas z dziećmi” w 2020
- II edycja konkursu na „Najciekawszą inicjatywę Ziemi Łukowskiej” w 2020
- Warsztaty „Dzika kuchnia” w maju 2021
- Święto Miodów w Ławkach w sierpniu 2021
- Festyn Rodzinny Kultury i Tradycji w Krzywdzie w sierpniu 2021
- Dożynki Gminno-Parafialne w Starych Kobiątkach w sierpniu 2021
- III edycja konkursu na „Najciekawszą inicjatywę Ziemi Łukowskiej” w 2021
- IV edycja konkursu na „Najciekawszą inicjatywę Ziemi Łukowskiej” w 2022
-

W roku 2022 nie uczestniczono w imprezach masowych – ograniczono się jedynie do organizowania przez LGD konkursów poprzez stronę internetową LGD i profil w mediach społecznościowych.

W okresie poddanym badaniu aktywnie prowadzone były zarówno strona internetowa LGD (www.lgdrazem.pl) oraz oficjalny profil Stowarzyszenia na portalu społecznościowym (<https://pl-pl.facebook.com/lgd.razem/>).

Liczba odwiedzin strony internetowej LGD na dzień 31.12.2022 r. – 1 361 968

Liczba wyświetleń artykułów na dzień 31.12.2022 r. – Facebook – 172 019

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Ankiety ewaluacyjne on-going odnośnie funkcjonowania LGD „RAZEM” (ankiety ewaluacyjne on-going)

Badania ankietowe przeprowadzono pod koniec 2022 r. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych następująco:

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Bardzo dobrze	21	60	67,7
Raczej dobrze	9	25,7	29
I dobrze i źle	0	0	0
Raczej źle	1	2,9	3,2
Bardzo źle	0	0	0
Trudno powiedzieć	0	0	0
Braki odpowiedzi	4	11,4	
Ogółem	35	100	100

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD:

Odpowiedzi:	Zdecydowanie się zgadzam			Raczej się zgadzam			Raczej się nie zgadzam			Zdecydowanie się nie zgadzam			Braki danych	
	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%
Godziny pracy biura LGD są dogodnie dla klientów	18	51,4	62,1	10	28,6	34,5	1	2,9	3,4	0	0	0	6	17,1
Strona internetowa zawiera aktualne informacje	19	54,3	65,5	8	22,9	27,6	2	5,7	6,9	0	0	0	6	17,1
Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD	22	62,9	75,9	6	17,1	20,7	1	2,9	3,4	0	0	0	6	17,1
Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD	22	62,9	75,9	5	14,3	17,2	2	5,7	6,9	0	0	0	6	17,1

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD:

Odpowiedzi:	Zdecydowanie się zgadzam			Raczej się zgadzam			Raczej się nie zgadzam			Zdecydowanie się nie zgadzam			Braki danych	
	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%
Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy	23	65,7	79,3	4	11,4	13,8	1	2,9	3,4	1	2,9	3,4	6	17,1
Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki	24	68,6	82,8	3	8,6	10,3	2	5,7	6,9	0	0	0	6	17,1
Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad	23	65,7	79,3	4	11,4	13,8	2	5,7	6,9	0	0	0	6	17,1
Pracownicy są mili i uprzejmi	25	71,4	86,2	3	8,6	10,3	1	2,9	3,4	0	0	0	6	17,1

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Odpowiedzi:	Bardzo dobrze			Raczej dobrze			I dobrze i źle			Raczej źle			Bardzo źle			Trudno powiedzieć			Braki danych	
	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%
prowadzenie doradztwa	20	57,1	69	8	22,9	27,6	0	0	0	1	2,9	3,4	0	0	0	0	0	0	6	17,1
organizacja naborów wniosków	19	54,3	65,5	9	25,7	31	0	0	0	0	0	0	1	2,9	3,4	0	0	0	6	17,1
pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych	17	48,6	58,6	10	28,6	34,5	1	2,9	3,4	1	2,9	3,4	0	0	0	0	0	0	6	17,1
informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD	17	48,6	58,6	11	31,4	37,9	1	2,9	3,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	17,1
prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców	18	51,4	62,1	9	25,7	31	1	2,9	3,4	1	2,9	3,4	0	0	0	0	0	0	6	17,1
współpraca z innymi LGD	15	42,9	51,7	10	28,6	34,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	11,4	13,8	6	17,1

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent
Bezpośrednie kontakty z władzami LGD	16	45,7
Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura	20	57,1
Walne zebranie członków	3	8,6
Oficjalna strona internetowa LGD	23	65,7
Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD	1	2,9
Portale społecznościowe	10	28,6
Szkolenia/ spotkania informacyjne dla potencjalnych beneficjentów	7	20
Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD	9	25,7
Inne sposoby. Jakież?	0	0
Ogółem	35	

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent
Ankieta papierowa	0	0
Ankieta elektroniczna	21	60
Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD	16	45,7
Kontakt mailowy	17	48,6
Kontakt telefoniczny	16	45,7
Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)	2	5,7
Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)	4	11,4
Inny, jaki?	0	0
Ogółem	35	

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent
Z własnego doświadczenia	20	57,1
Z rozmów z mieszkańcami	26	74,3
Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.	20	57,1
Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)	2	5,7
Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)	6	17,1
Z badań społecznych i analiz gospodarczych	2	5,7
Z innych źródeł (jakich?)	0	0
Ogółem	35	

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców	9	25,7	31
W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców	18	51,4	62,1
Często mijały się z potrzebami mieszkańców	1	2,9	3,4
Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców	0	0	0
Trudno powiedzieć	1	2,9	3,4
Braki odpowiedzi	6	17,1	
Ogółem	35	100	100

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)?

Brak oferty aktywnego spędzania czasu na terenie Gminy
Brak możliwości znalezienia dobrze płatnej pracy, oddalenie od większych ośrodków miejskich.
Brak atrakcyjnej oferty na spędzanie czasu wolnego i rozwijanie hobby
Słaby dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
Brak liderów, starzenie się społeczeństwa, spadek liczby mieszkańców, brak ofert pracy (dobrej pracy), młodzież wyjeżdża do większych miast ...
Zanik więzi społecznej wynikający z bardzo szybkiego trybu życia
Brak właściwego przygotowania do sporządzania wniosków o dofinansowanie
Bezrobocie, brak dojazdu
Brak miejsc spotkań kulturalnych dla młodzieży
Brak funduszy inwestycyjnych na remont świetlicy wiejskiej
Brak miejsc pracy
Nadal mała liczba miejsc przeznaczonych do spędzania wolnego czasu, rekreacji i wypoczynku. Ta oferta jest zbyt uboga (tylko place zabaw lub siłownie). brak ścieżek rowerowych.
Brak zajęć tematycznych w świetlicach wiejskich, niska aktywność społeczna
małe zaangażowanie mieszkańców, mało usług na spędzenie czasu wolnego
Brak zajęć w świetlicach wiejskich. Stoją puste
Choroby cywilizacyjne
Komunikacja publiczna, dostęp do wiedzy i szkoleń
Brak aktywności ludzi w wieku produkcyjnym i młodych.
Bezrobocie oraz niebezpieczeństwo na lokalnych drogach (spowodowane słabym oświetleniem i złym oznakowaniem oraz samym stanem dróg).

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Za mało spotkań z mieszkańcami

Brak domu kultury

Mała oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów i młodzieży

Bardzo trudno odpowiedzieć. W mojej gminie trudno znaleźć 20 osób do klubu seniora. Jest mnóstwo darmowych atrakcji a ludzie nie chcą korzystać. Nie mam więc pomysłu jak dotrzeć i się dowiedzieć o co im chodzi.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą:

Odpowiedzi:	Zdecydowanie tak			Raczej tak			I tak i nie			Raczej nie			Zdecydowanie nie			Nie dotyczy			Braki danych	
	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%
zakładania działalności gospodarczej	11	31,4	42,3	10	28,6	38,5	2	5,7	7,7	3	8,6	11,5	0	0	0	0	0	0	9	25,7
rozwijania działalności gospodarczej	9	25,7	34,6	12	34,3	46,2	3	8,6	11,5	1	2,9	3,8	1	2,9	3,8	0	0	0	9	25,7
wykorzystania odnawialnych źródeł energii	6	17,1	23,1	4	11,4	15,4	5	14,3	19,2	8	22,9	30,8	2	5,7	7,7	1	2,9	3,8	9	25,7
rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, altany)	17	48,6	65,4	7	20	26,9	1	2,9	3,8	1	2,9	3,8	0	0	0	0	0	0	9	25,7
rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, place zabaw dla dzieci)	18	51,4	69,2	6	17,1	23,1	1	2,9	3,8	0	0	0	1	2,9	3,8	0	0	0	9	25,7
rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)	13	37,1	50	8	22,9	30,8	4	11,4	15,4	0	0	0	1	2,9	3,8	0	0	0	9	25,7
zagospodarowania czasu wolnego młodzieży oraz osób 50+	9	25,7	34,6	7	20	26,9	5	14,3	19,2	3	8,6	11,5	2	5,7	7,7	0	0	0	9	25,7
zintegrowania atrakcji turystycznych obszaru LGD	8	22,9	30,8	8	22,9	30,8	6	17,1	23,1	3	8,6	11,5	1	2,9	3,8	0	0	0	9	25,7
zachowania dziedzictwa lokalnego	11	31,4	42,3	10	28,6	38,5	4	11,4	15,4	1	2,9	3,8	0	0	0	0	0	0	9	25,7
promocji obszaru objętego LSR	12	34,3	46,2	10	28,6	38,5	3	8,6	11,5	0	0	0	1	2,9	3,8	0	0	0	9	25,7

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	14	40	53,8
Raczej tak	11	31,4	42,3
Raczej nie	1	2,9	3,8
Zdecydowanie nie	0	0	0
Trudno powiedzieć	0	0	0
Braki odpowiedzi	9	25,7	
Ogółem	35	100	100

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne	1	2,9	3,8
Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty	10	28,6	38,5
Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne	3	8,6	11,5
Trudno powiedzieć	12	34,3	46,2
Braki odpowiedzi	9	25,7	
Ogółem	35	100	100

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju	5	14,3	19,2
LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR	13	37,1	50
Trudno powiedzieć	8	22,9	30,8
Braki odpowiedzi	9	25,7	
Ogółem	35	100	100

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Wsluchiwać się w potrzeby lokalnej społeczności
Podejmować działania na rzecz praw kobiet i roli kobiet w społeczeństwie. Wsparcie doradcze i psychologiczne dla kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie.
Uprościć procedury pisania i rozliczania wniosków
Trudno powiedzieć, zwłaszcza biorąc pod uwagę szerokie spektrum obecnie prowadzonych działań, przy tak niewielkiej liczbie pracowników
LGD działa bardzo aktywnie realizując założenia LSR
LGD robi dostatecznie dużo
Więcej spotkań z mieszkańcami wsi
Powinna otrzymać większe środki ponieważ potrzeb jest bardzo dużo
Dajecie z siebie tyle ile możecie :)
Więcej szkoleń i spotkań roboczych
LGD mogłoby opracować strategię rozwiązywania problemów społecznych na dalsze lata i realizować właśnie takie projekty aby zmniejszył się poziom bezrobocia w regionie.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Uważam, że LGD bardzo dobrze realizuje swoją strategię rozwoju. Jeżeli w pełni wykorzystuje dostępne środki to trudno zrealizować coś więcej.

Na podstawie zebranych danych z ww. zestawienia ankiet można stwierdzić, że:

- 1) Mieszkańcy ogólnie dobrze oceniają funkcjonowanie LGD (67,7%)
- 2) Dobrze oceniają funkcjonowanie Biura LGD (ponad 60 i 70 %)
- 3) Na bardzo wysokim poziomie stoją oceny pracowników Biura LGD (około i ponad 80%)
- 4) Biuro zostało najwyższej ocenione w prowadzeniu doradztwa (69%) oraz w organizacji naborów wniosków (65,5%)
- 5) Najwięcej informacji dotyczących funkcjonowania LGD mieszkańcy czerpią z oficjalnej strony internetowej LGD
- 6) Najlepszym kanałem informacji zwrotnej od społeczności do LGD jest ankieta elektroniczna
- 7) Najwięcej wiadomości o potrzebach mieszkańców czerpanych jest z bezpośrednich rozmów (74,3%)
- 8) Wg mieszkańców nabory wniosków w większości przypadków wpisywały się w ich potrzeby (62,1%)
- 9) Mieszkańcy wymienili następujące najważniejsze problemy społeczne:
  - a) Brak oferty aktywnego spędzania czasu na terenie Gminy
  - b) Brak możliwości znalezienia dobrze płatnej pracy, oddalenie od większych ośrodków miejskich.
  - c) Brak atrakcyjnej oferty na spędzanie czasu wolnego i rozwijanie hobby
  - d) Słaby dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
  - e) Brak liderów, starzenie się społeczeństwa, spadek liczby mieszkańców, brak ofert pracy (dobrej pracy), młodzież wyjeżdża do większych miast ...
  - f) Zanik więzi społecznej wynikający z bardzo szybkiego trybu życia
  - g) Brak właściwego przygotowania do sporządzania wniosków o dofinansowanie
  - h) Bezrobocie, brak dojazdu
  - i) Brak miejsc spotkań kulturalnych dla młodzieży
  - j) Brak funduszy inwestycyjnych na remont świetlicy wiejskiej
  - k) Brak miejsc pracy
  - l) Nadal mała liczba miejsc przeznaczonych do spędzania wolnego czasu, rekreacji i wypoczynku. Ta oferta jest zbyt uboga (tylko place zabaw lub siłownie). brak ścieżek rowerowych.
  - m) Brak zajęć tematycznych w świetlicach wiejskich, niska aktywność społeczna
  - n) Małe zaangażowanie mieszkańców, mało usług na spędzenie czasu wolnego
  - o) Brak zajęć w świetlicach wiejskich. Stoją puste
  - p) Choroby cywilizacyjne
  - q) Komunikacja publiczna, dostęp do wiedzy i szkoleń
  - r) Brak aktywności ludzi w wieku produkcyjnym i młodych.
  - s) Bezrobocie oraz niebezpieczeństwo na lokalnych drogach (spowodowane słabym oświetleniem i złym oznakowaniem oraz samym stanem dróg).
  - t) Za mało spotkań z mieszkańcami
  - u) Brak domu kultury
  - v) Mała oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów i młodzieży

- w) Bardzo trudno odpowiedzieć. W mojej gminie trudno znaleźć 20 osób do klubu seniora. Jest mnóstwo darmowych atrakcji a ludzie nie chcą korzystać. Nie mam więc pomysłu jak dotrzeć i się dowiedzieć o co im chodzi.
- 10) Wg mieszkańców przeprowadzone nabory pomogły rozwiązać problemy społeczne związane przede wszystkim z rozwojem infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, place zabaw dla dzieci) (69,2%) oraz z rozwojem infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, altany) (65,4%)
- 11) Mieszkańcy stwierdzili, że środki finansowe przeznaczone na wdrażanie LSR zostały wydane efektywnie (96,1%)
- 12) Respondenci stwierdzili, że „trudno powiedzieć”, czy za pomocą innych projektów można było by osiągnąć podobne rezultaty (46,2%)
- 13) LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD, wykraczające poza samą realizację LSR (50%)
- 14) LGD, by skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne powinna:
- Wysłuchiwać się w potrzeby lokalnej społeczności
  - Podejmować działania na rzecz praw kobiet i roli kobiet w społeczeństwie. Wsparcie doradcze i psychologiczne dla kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie.
  - Uprościć procedury pisania i rozliczania wniosków
  - Więcej spotkań z mieszkańcami wsi
  - Powinna otrzymać większe środki ponieważ potrzeb jest bardzo dużo
  - więcej szkoleń i spotkań roboczych
  - LGD mogłoby opracować strategię rozwiązywania problemów społecznych na dalsze lata i realizować właśnie takie projekty aby zmniejszył się poziom bezrobocia w regionie.

Poziom partycypacji społecznej (ankiety skierowane do mieszkańców on-going)

Wyniki badania ankietowego oceny poziomu partycypacji społecznej, przeprowadzonego pod koniec 2022 r.:

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	2	2	9,5
Raczej Tak	4	4,1	19
Trochę tak/trochę nie	9	9,2	42,9
Raczej nie	3	3,1	14,3
Zdecydowanie nie	2	2	9,5
Nie mam zdania	1	1	4,8
Braki odpowiedzi	77	78,6	
Ogółem	98	100	100

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnim roku warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	3	3,1	14,3
Raczej Tak	5	5,1	23,8
Trochę tak/trochę nie	4	4,1	19
Raczej nie	5	5,1	23,8
Zdecydowanie nie	2	2	9,5
Nie mam zdania	2	2	9,5
Braki odpowiedzi	77	78,6	
Ogółem	98	100	100

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Odpowiedzi:	Bardzo dobrze			Dobrze			Przeciętnie			Źle			Bardzo źle			Nie mam zdania			Braki danych	
	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%
Atrakcyjności turystycznej	0	0	0	4	4,1	23,5	10	10,2	58,8	2	2	11,8	1	1	5,9	0	0	0	81	82,7
Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki	0	0	0	6	6,1	35,3	8	8,2	47,1	2	2	11,8	1	1	5,9	0	0	0	81	82,7
Infrastruktury i oferty kulturalnej	0	0	0	6	6,1	35,3	6	6,1	35,3	3	3,1	17,6	2	2	11,8	0	0	0	81	82,7
Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej	1	1	5,9	5	5,1	29,4	5	5,1	29,4	3	3,1	17,6	3	3,1	17,6	0	0	0	81	82,7
Infrastruktury drogowej	3	3,1	17,6	9	9,2	52,9	1	1	5,9	3	3,1	17,6	1	1	5,9	0	0	0	81	82,7
Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów	0	0	0	3	3,1	17,6	5	5,1	29,4	5	5,1	29,4	3	3,1	17,6	1	1	5,9	81	82,7
Tożsamości mieszkańców z regionem	0	0	0	7	7,1	41,2	7	7,1	41,2	1	1	5,9	1	1	5,9	1	1	5,9	81	82,7
Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych	1	1	5,9	4	4,1	23,5	5	5,1	29,4	6	6,1	35,3	1	1	5,9	0	0	0	81	82,7
Działań na rzecz bezrobotnych	0	0	0	2	2	11,8	5	5,1	29,4	5	5,1	29,4	4	4,1	23,5	1	1	5,9	81	82,7
Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia	0	0	0	2	2	11,8	4	4,1	23,5	4	4,1	23,5	5	5,1	29,4	2	2	11,8	81	82,7
Działań na rzecz osób po 50 roku życia	1	1	5,9	7	7,1	41,2	2	2	11,8	2	2	11,8	4	4,1	23,5	1	1	5,9	81	82,7
Działań na rzecz kobiet	1	1	5,9	2	2	11,8	7	7,1	41,2	4	4,1	23,5	3	3,1	17,6	0	0	0	81	82,7
Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem	0	0	0	2	2	11,8	3	3,1	17,6	5	5,1	29,4	7	7,1	41,2	0	0	0	81	82,7
Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy	0	0	0	2	2	11,8	5	5,1	29,4	3	3,1	17,6	5	5,1	29,4	2	2	11,8	81	82,7

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Odpowiedzi:	Zdecydowanie tak			Raczej tak			Raczej nie			Zdecydowanie nie			nie wiem			Braki danych	
	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%	%	Licz.	%
Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)	4	4,1	23,5	11	11,2	64,7	1	1	5,9	1	1	5,9	0	0	0	81	82,7
Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)	3	3,1	17,6	7	7,1	41,2	4	4,1	23,5	2	2	11,8	1	1	5,9	81	82,7
Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)	2	2	11,8	2	2	11,8	5	5,1	29,4	8	8,2	47,1	0	0	0	81	82,7
Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)	1	1	5,9	2	2	11,8	7	7,1	41,2	7	7,1	41,2	0	0	0	81	82,7
Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)	1	1	5,9	7	7,1	41,2	6	6,1	35,3	3	3,1	17,6	0	0	0	81	82,7
Jestem członkiem rady/komitetu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)	1	1	5,9	0	0	0	7	7,1	41,2	9	9,2	52,9	0	0	0	81	82,7
Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy	8	8,2	47,1	7	7,1	41,2	2	2	11,8	0	0	0	0	0	0	81	82,7
Potrąfię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy	7	7,1	41,2	8	8,2	47,1	1	1	5,9	0	0	0	1	1	5,9	81	82,7
Na terenie mojej gminy mogą rozwijać się zawody	1	1	5,9	4	4,1	23,5	4	4,1	23,5	8	8,2	47,1	0	0	0	81	82,7
W mojej gminie powstaje wiele firm	0	0	0	1	1	5,9	8	8,2	47,1	7	7,1	41,2	1	1	5,9	81	82,7
W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy	0	0	0	1	1	5,9	9	9,2	52,9	6	6,1	35,3	1	1	5,9	81	82,7
Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych	0	0	0	7	7,1	41,2	8	8,2	47,1	2	2	11,8	0	0	0	81	82,7

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Zdecydowanie tak	2	2	11,8
Raczej Tak	5	5,1	29,4
Trochę tak/trochę nie	9	9,2	52,9
Raczej nie	0	0	0
Zdecydowanie nie	1	1	5,9
Nie mam zdania	0	0	0
Braki odpowiedzi	81	82,7	
Ogółem	98	100	100

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
tak	7	7,1	41,2
nie	10	10,2	58,8
Braki odpowiedzi	81	82,7	
Ogółem	98	100	100

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

7. Jakie są powody?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent
Trudny dostęp do edukacji	1	1
Trudny dostęp do instytucji kultury	3	3,1
Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi	0	0
Brak perspektyw zawodowych	6	6,1
Powody osobiste/ rodzinne	2	2
Inne (jakie?)	0	0
Ogółem	98	

8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury/obiektów finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Tak często	4	4,1	23,5
Tak, czasem	8	8,2	47,1
Trudno powiedzieć	3	3,1	17,6
Nie	2	2	11,8
Braki odpowiedzi	81	82,7	
Ogółem	98	100	100

9. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Tak	12	12,2	75
Ani tak, ani nie	3	3,1	18,8
Nie	1	1	6,3
Braki odpowiedzi	82	83,7	
Ogółem	98	100	100

10. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Tak często	2	2	12,5
Tak, czasem	10	10,2	62,5
Trudno powiedzieć	1	1	6,3
Nie	3	3,1	18,8
Braki odpowiedzi	82	83,7	
Ogółem	98	100	100

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

11. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Tak	13	13,3	81,3
Trudno powiedzieć	3	3,1	18,8
Nie	0	0	0
Braki odpowiedzi	82	83,7	
Ogółem	98	100	100

12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent
Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki	4	4,1
Infrastruktura i oferta kulturalna	7	7,1
Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna	5	5,1
Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)	3	3,1
Infrastruktura drogowa	4	4,1
Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)	4	4,1
Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem	2	2
Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców	1	1
Warunki życia osób niepełnosprawnych	1	1
Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	2	2
Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem	6	6,1
Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby przed 34 rokiem życia	4	4,1
Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby po 50 roku życia	0	0
Działania umożliwiające podjęcie pracy przez kobiety	2	2
Działania ułatwiające założenia i prowadzenia działalności gospodarczej	2	2
Ogółem	98	

13. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
Tak znam, słyszałam/em	10	10,2	62,5
Nie znam, nie słyszałam/em	6	6,1	37,5
Braki odpowiedzi	82	83,7	
Ogółem	98	100	100

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

14. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Odpowiedzi:	Liczebność	Procent	Procent ważnych
od znajomych, sąsiadów	1	1	10
w instytucji (urząd, szkoła)	2	2	20
z lokalnej prasy	0	0	0
widziałem/am działania LGD	5	5,1	50
uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie	2	2	20
Braki odpowiedzi	88	89,8	
Ogółem	98	100	100

Mieszkańcy w 2022 r. stwierdzili, że ich gmina jest „Trochę tak/trochę nie” miejscem do życia, w którym mogą realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby (42,9%), warunki życia w gminie poprawiły się: „Raczej Tak” – 23,8%, „Raczej nie” – 23,8%; dobrze oceniają swoją gminę pod względem infrastruktury drogowej (52,9%), przeciętnie pod względem atrakcyjności turystycznej (58,8%) i promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki (47,1%).

Mieszkańców obszaru LGD uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez gminę (88,2%) oraz biorą udział w ich przygotowywaniu (58,8%). Przeciętnie wypadło zadowolenie z życia w swojej gminie (41,2%) i w większości nie rozważają zmiany miejsca zamieszkania (58,8 %).

Na pytanie „Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?” w pierwszej kolejności ankietowani przeznaczali by środki finansowe na infrastrukturę i ofertę kulturalną (7,1%), Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem (6,1%) oraz infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną (5,1%).

Można stwierdzić, że zadowolenie mieszkańców jest na poziomie umiarkowanym, nie obniża się, mimo niekorzystnej sytuacji gospodarczej (wysoka inflacja). LGD prowadzi działania we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami działającymi na obszarze działania LGD „RAZEM”, mającymi na celu poprawę warunków życia Mieszkańców.

III. Wnioski i rekomendacje

Przeprowadzając analizę powyższych danych, zebranych do opracowania niniejszego raportu ewaluacyjnego za okres 2016-2023, można stwierdzić, że Lokalna Grupa Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI” w sposób właściwy wydatkuje środki finansowe i realizuje zamierzone wskaźniki celów I, II i III, przewidziane w LSR. Wskaźniki osiągnięte są zgodnie z Planem działania oraz Planem komunikacji. Dokumentacja wewnętrzna LGD (procedury, kryteria wyboru operacji, itp.) zostały dostosowane do najnowszych przepisów PROW 2014-2020.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Budżet przeznaczony na realizację działań w okresie 2016-2023 został wydatkowany na wysokim poziomie.

Ankietowani ocenili wysoko działania aktywizujące/animacyjne/promocyjne prowadzone przez LGD, przede wszystkim wiedzę i kompetencje pracowników LGD.

Rekomendowane działania, które należy prowadzić to:

- prowadzić systematyczny monitoring realizacji wskaźników uwzględniający nie tylko aktualny status danego naboru i wniosków ale również limitów poszczególnych przedsięwzięć,
- analizować przesłane przez UM umowy (przed ich podpisaniem) pod kątem prawidłowości wpisanych wskaźników (zarówno sposób monitoringu jak i wielkość – dotyczy wskaźnika rezultatu często planowanego do realizacji do 2023 r.).